

Šifra tekmovalca/-ke

DRŽAVNO TEKMOVANJE S PODROČJA GEOGRAFIJE ZA SREDNJO ŠOLO 2023/2024

Tekmovalni skupini: Srednja šola A in Srednja šola B; sklopa A in B

Draga tekmovalka, dragi tekmovalec!

Čestitke za uvrstitev na državno raven tekmovanja s področja geografije. Veseli nas, da na njem sodeluješ.

Najprej prilepi svojo šifro v za to predvideni prostor.

Uporabljaš lahko kemični svinčnik ali nalivno pero.

Naloge rešuj tako, da odgovore v sklopu A vpišeš v preglednico na ocenjevalnem obrazcu, odgovore v sklopu B pa čitljivo napišeš na predvidena mesta pri posamezni nalogi. Odgovore iz sklopa A bomo upoštevali le, če bodo zapisani v preglednici na ocenjevalnem obrazcu. Če se zmotiš, napačen odgovor prečrtaj in jasno zapiši novo rešitev.

Za reševanje nalog v sklopih A in B imaš na voljo 60 minut časa. Število točk, ki jih lahko dosežeš v tem delu, je 30.

Želimo ti veliko uspeha.

Državna tekmovalna komisija

Šifra tekmovalca/-ke

OCENJEVALNI OBRAZEC

DRŽAVNO TEKMOVANJE S PODROČJA GEOGRAFIJE ZA SREDNJO ŠOLO 2023/2024

Tekmovalni skupini: Srednja šola A in Srednja šola B; sklopa A in B

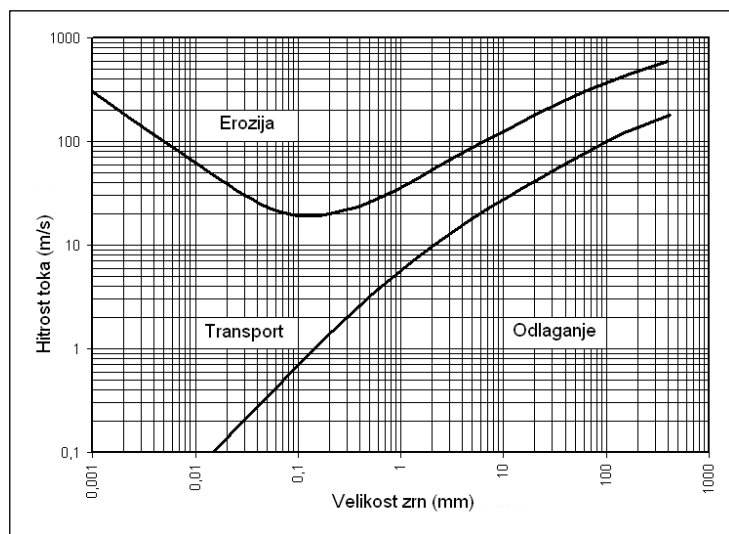
SKLOP	NALOGA	MOŽNO ŠT. TOČK	ODGOVOR
A	1.	1	
	2.	1	
	3.	1	
	4.	1	
	5.	1	
	6.	1	
	7.	1	
	8.	1	
	9.	1	
	10.	1	
SKUPNO ŠTEVILO TOČK		10	

SKLOP	NALOGA	MOŽNO ŠT. TOČK	DOSEŽENO ŠT. TOČK
B	11.	1	
	12.	1	
	13.	2	
	14.	2	
	15.	1	
	16.	1	
	17.	1	
	18.	1	
	19.	1	
	20.	1	
	21.	1	
	22.	2	
	23.	1	
	24.	1	
	25.	1	
	26.	2	
SKUPNO ŠTEVILO TOČK		20	

SKLOP A

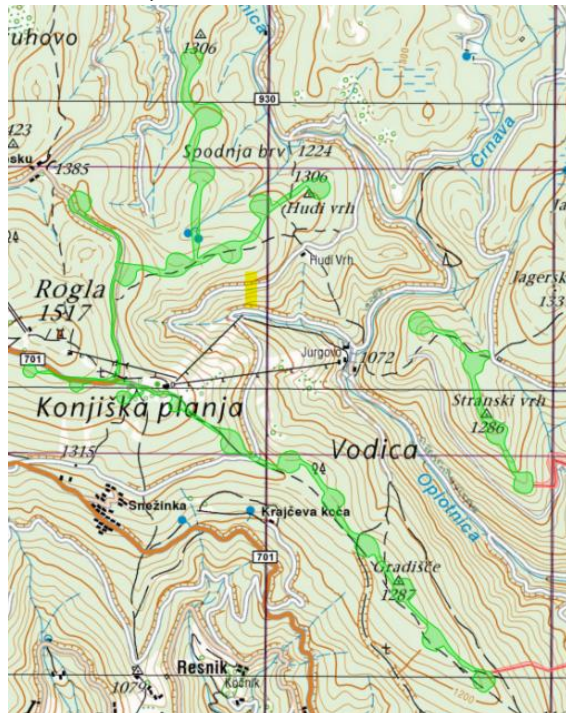
Pri nalogah od 1 do 10 v sklopu A izberi pravilni odgovor in črko pred njim zapiši na ocenjevalni obrazec. PRILOGE (slike 1–3) pripadajo nalogam v sklopu A.

Slika 1: Hjulströmov diagram

Vir: Wikipedia. <https://en.wikipedia.org/> (citirano 10. 1. 2024).

Slika 2: Projekt Slovenska Bistrica

Vir: Projekt Slovenska Bistrica. <http://tinyurl.com/yckrvhnb> (citirano, 17. 11. 2023).

Slika 3: Podatki o kmetijstvu v Sloveniji

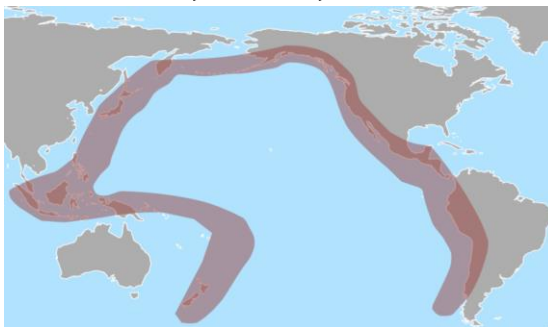
	2000	2020	Sprememba (2020/2000; 2016/2010) v %
Število kmetijskih gospodarstev	86.467	67.927	78,6
Skupne polnovredne delovne moči (PDM)	107.809	63.105	58,5
Kmetijska zemljišča v uporabi (ha)	485.879	474.196	97,6
Število glav velike živine (GVŽ)	470.498	408.683	86,9
Število družinskih kmetij, ki pridelujejo pretežno za lastno uporabo	44.426 (2010)	40.149 (2016)	90,4
Število družinskih kmetij, ki pridelujejo pretežno za prodajo	29.999 (2010)	29.523 (2016)	98,4

Vir: Slovensko kmetijstvo v številkah. Kmetijski inštitut Slovenije.

https://www.kis.si/f/docs/Slovensko_kmetijstvo_v_stevilkah_OEK/KIS_Slovensko_kmetijstvo_v_stevilkah_2021_SLO_splet_pdf in Statistični urad RS <https://pxweb.stat.si/SiStat/sl/Podrocja/Index/85/kmetijstvo-gozdarstvo-in-ribistvo> (citirano 10. 1. 2024).

1. Hjulströmov diagram na sliki 1 prikazuje odnos v reki med transportom, odlaganjem in erozijo. Recimo, da reka prenaša gradivo v velikosti peska s hitrostjo 10 m/s. Obkroži, kateri je prevladujoč proces v tem primeru.
 - a) Erozija.
 - b) Transport.
 - c) Odlaganje.
 - d) Odlaganje in erozija.
 - e) Transport in erozija.
2. Na sliki 2 je z zeleno barvo prikazana trasa na Pohorju, kjer se v prihodnosti načrtuje gradnja novih sistemov za oskrbovanje slovenskega prebivalstva. Kateri novi sistemi oskrbovanja so v načrtu? Obkroži črko pred pravilnim odgovorom.
 - a) Vodovodni sistem.
 - b) Vetrne elektrarne.
 - c) Plinovod.
 - d) Kanalizacija.
 - e) Naftovod.
3. Glede na podatke v preglednici slike 3 obkroži pravilno trditev.
 - a) Število kmetijskih gospodarstev v Sloveniji se je od leta 2000 do leta 2020 zmanjšalo za 78,6 %.
 - b) Število glav velike živine se je od leta 2000 do leta 2020 vsako leto zmanjšalo za 13,1 %.
 - c) Kmetija v Sloveniji je l. 2020 v povprečju obdelovala manj kmetijskih zemljišč v uporabi kot l. 2000.
 - d) Med letoma 2010 in 2016 se je glede na vse družinske kmetije povečal delež družinskih kmetij, ki so pridelovale različne pridelke za prodajo
 - e) Z gotovostjo lahko trdimo, da je l. 2020 delalo na kmetijah v Sloveniji več ljudi kot l. 2000.
4. Na sliki 4 je prikazano rastlinstvo, ki raste v določenih podnebjih ob izlivih rek in v zalivih. Obkroži črko pred območjem, kjer se pojavlja v največji meri.
 - a) Ob obalah Srednje Amerike.
 - b) Ob obalah Južne Evrope.
 - c) Ob jugozahodni obali Avstralije.
 - d) Ob zahodni obali vzdolž Andov.
 - e) Ob izlivu reke Labe.
5. Obkroži črko pred trditvijo, ki velja za pasate.
 - a) Pasati so stalni in vlažni vetrovi, ki pihajo od severnega povratnika proti ekvatorju.
 - b) So stalni vetrovi, ki pihajo s polarnega območja visokega zračnega tlaka.
 - c) Pasati so stalni vetrovi, ki najprej pihajo od severnega in južnega povratnika proti ekvatorju, nato pa jih odklonska sila odkloni proti zahodu.
 - d) Pasati so stalni vetrovi, ki najprej pihajo od južnega povratnika proti ekvatorju v smeri jug–sever, nato pa jih odklonska sila odkloni proti jugovzhodu.
 - e) So stalni vetrovi, ki nastanejo zaradi razlik pri segrevanju zraka nad kopnim in nad morjem.

Slika 5: Območje na zemljevidu sveta

Vir: Eucbeniki. <https://eucbeniki.sio.si> (citirano 18. 12. 2023).

6. Kako imenujemo območje, ki ga prikazuje slika 5? Obkroži črko pred pravilnim odgovorom.
 - a) Potresni polmesec.
 - b) Območje kriznih žarišč.
 - c) Rodovitni polmesec.
 - d) Ognjeni obroč.
 - e) Območje alpidskih gorskih verig.

Slika 4: Rastlinstvo

Vir: Eucbeniki. <https://eucbeniki.sio.si/geo8/> (citirano 21. 11. 2023).

7. Leta 1998 se je odvijal znameniti derbi svetovnega prvenstva v nogometu med Anglijo in Argentino. V očeh Argentinec je bila to zgodovinska zmaga, še zlasti, ker sta bili državi 16 let prej v vojni zaradi otočja v Južnem Atlantiku. Katera skupina otokov je bila tista, ki po vojni leta 1982, pripada Združenemu kraljestvu?
- a) Galapaško otočje.
 - b) Filipinsko otočje.
 - c) Baleari.
 - d) Falklandski otoki.
 - e) Cookovi otoki.
8. V dolini Vrata pri Aljaževem domu (1015 m) je bila na dan 21. 11. 2023 ob 8. uri izmerjena temperatura 4 °C. Približno kolikšna je bila temperatura zraka na vrhu Triglava, če veš, da se v povprečju temperatura zraka na vsakih 100 metrov zniža za 0,7 °C?
- a) Med -4,5 °C in -6,8 °C.
 - b) Med -7,8 °C in -9,4 °C.
 - c) Med -2,1 °C in -4,5 °C.
 - d) Med -5,3 °C in -6,2 °C.
 - e) Med -10,2 °C in -12 °C.
9. Če pri nas ne bi bilo vplivov človeka, bi gozd poraščal skoraj vse površje današnje Slovenije (izjema so vodne površine). Obkroži vrsto površja ali pokrajino, ki je naravno ne bi poraščal gozd.
- a) Visoke kraške planote razen Snežnika.
 - b) Pomurska ravan.
 - c) Spodnja Savinjska dolina/Celjska kotlina.
 - d) Barja.
 - e) Krška kotlina.

Slika 6: Zastava države

Vir: Wikipedia. <https://en.wikipedia.org/> (citirano 10. 1. 2024).

10. Katero državo prikazuje zastava na sliki 6?
- a) Turčija.
 - b) Izrael.
 - c) Saudska Arabija.
 - d) Palestina.
 - e) Libanon.

11. Zaradi izjemne reliefne energije in podnebnih razmer so se v gorovju Simien izoblikovali trije višinski rastlinski pasovi. K naštetima višinskima pasovoma zapiši ustrezno rastlinsko vrsto. Vsakemu pripada ena vrsta.

(1 točka)

a) afriški brin b) orjaška lobelija c) drevesna resa

Afriški gorski stepski pas	
Afriški hribski gozdni pas	

12. Etiopski kozorog (*Capra ibex waliae*) spada med najbolj ogrožene vrste sesalcev na Zemlji. Navedi dva vzroka za to.

(1 točka)

13. Z dvema različnima primeroma utemelji, zakaj je depresija Danakil edinstven primer naravne dediščine.

(2 točki)

Utemeljitev 1:

Utemeljitev 2:

14. K posameznim primerom metod za načrtovanje, upravljanje in spremljanje turistične dejavnosti dopiši črko, ki predstavlja zavarovano območje, v katerem so uporabili zapisano metodo. Eno območje ostane neizbrano.

(2 točki)

- ___ Štetje avtomobilov ter vzpostavitev novih oblik obiskovanja parka in pravil parkiranja.
- ___ Identifikacija profila obiskovalcev s pomočjo umetne inteligence.
- ___ Preverjanje ozaveščenosti obiskovalcev s pomočjo anketnih vprašalnikov.

- A. Naravni rezervat Salse di Nirano, Italija.
- B. Krajinski park Strunjan, Slovenija.
- C. Narodni park Appenino Tosco-Emiliano, Italija.
- D. Deželni park delte reke Pad, Italija.

15. Navedi dva vzroka, ki sta upravljalce Narodnega parka Medvednica na Hrvaškem privedla do tega, da so izvedli celovit monitoring na najbolj obiskanem območju.

(1 točka)

Vzrok 1:

Vzrok 2:

16. Natura 2000 v glavnem ne predstavlja varovanja območij, ki bi omejevalo vse človekove dejavnosti, ampak gre za varovana območja, kjer se spodbujajo takšne aktivnosti, ki omogočajo ohranjanje biotske raznovrstnosti in upoštevanje načel trajnostnega gospodarjenja z naravnimi viri. Natančno poimenuj dve dejavnosti, ki sta možni na teh območjih brez večjih omejitev.

(1 točka)

17. Na sliki 7 je prikazan primer ekoremediacije oz. mehke tehnologije za doseganje ciljev varstva narave in trajnostnega razvoja. Imenuj ta primer.

(1 točka)

Slika 7: Primer ekoremediacije

Vir: Vovk Korže, A., Sajovic, A., 2009. Območja Nature 2000 kot razvojna priložnost v času gospodarske krize. Geografski obzornik, 56, 4, str. 21—25. (citirano 22. 12. 2023).

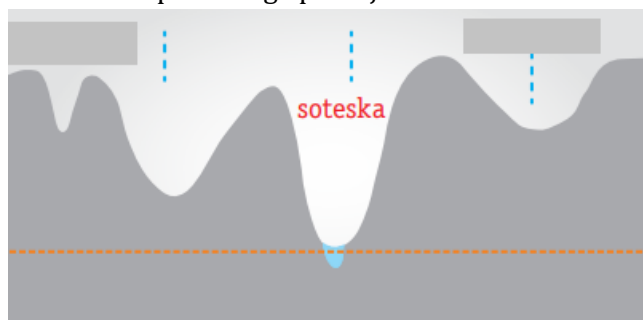
18. Navedi dve funkciji, ki ju opravlja na sliki 7 prikazan primer ekoremediacije.

(1 točka)

19. Sliki 8 in 9 prikazujeta dva podtipa kraškega površja na južnem Kitajskem. Pod posamezno sliko zapiši slovensko ime prikazanega podtipa.

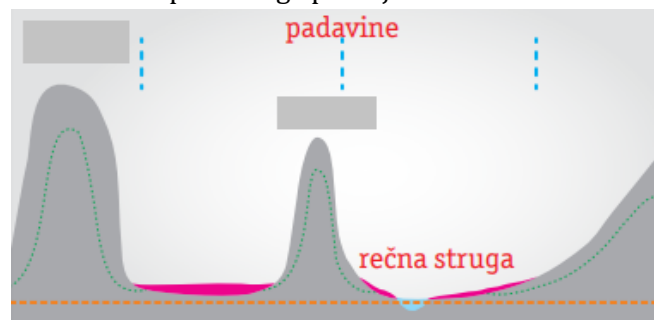
(1 točka)

Slika 8: Podtip kraškega površja 1

Vir: Županič, J., Guilinski kras. Geografski obzornik, 63, 2, str. 14—22. (citirano 10. 1. 2024).

Slika 9: Podtip kraškega površja 2

Vir: Županič, J., Guilinski kras. Geografski obzornik, 63, 2, str. 14—22. (citirano 10. 1. 2024).

20. V okolici Guilina na Kitajskem sta značilna posebna podtipa krasa, ki sta se oblikovala v apnencu določene starosti. Obkroži, katere starosti je ta apnenec. (1 točka)

- a) Silurske starosti.
- b) Devonske starosti.
- c) Karbonske starosti.

21. Čunamiji in visoki valovi povzročijo veliko škode zlasti na naravno manj zavarovanih obalah. Zapišite dva habitatna tipa (naravne prepreke), ki lahko bistveno zmanjšata vdor vode na obalo. (1 točka)

_____ in _____

Slika 10: Vršič 1978

Vir: Komac, B., Zorn, M., 2011. Vloga zavarovanih območij pri blažitvi naravnih nesreč. <https://omp.zrc-sazu.si/zalozba/catalog/view/1052/4476/562> (citirano 10. 1. 2024).

Slika 11: Vršič 2003

Vir: A. Polšak (2003).

22. Primerjaj sliki 10 in 11 ter odgovori na vprašanji. (2 točki)

a) Zapiši temeljno vlogo gozda na Vršiču. _____

b) Zapiši možni vzrok za povečanje deleža gozda in ruševja med letoma 1978 in 2003.

23. Slika 12 prikazuje ogroženo območje v Logu pod Mangartom po plazu Stože v letu 2000. Zapiši dva gradbena posega, ki sta prispevala k večji varnosti prebivalcev v dolinskem dnu.

(1 točka)

Slika 12: Log pod Mangartom leta 2000

Vir: Mikoš, M., Fazarinc, R., Majes, B. (2007). Delineation of risk area in Log pod Mangartom due to debris flows from the Stože landslide. Acta geographica Slovenica, 47(2), 171–198. citirano 20. 12. 2023).

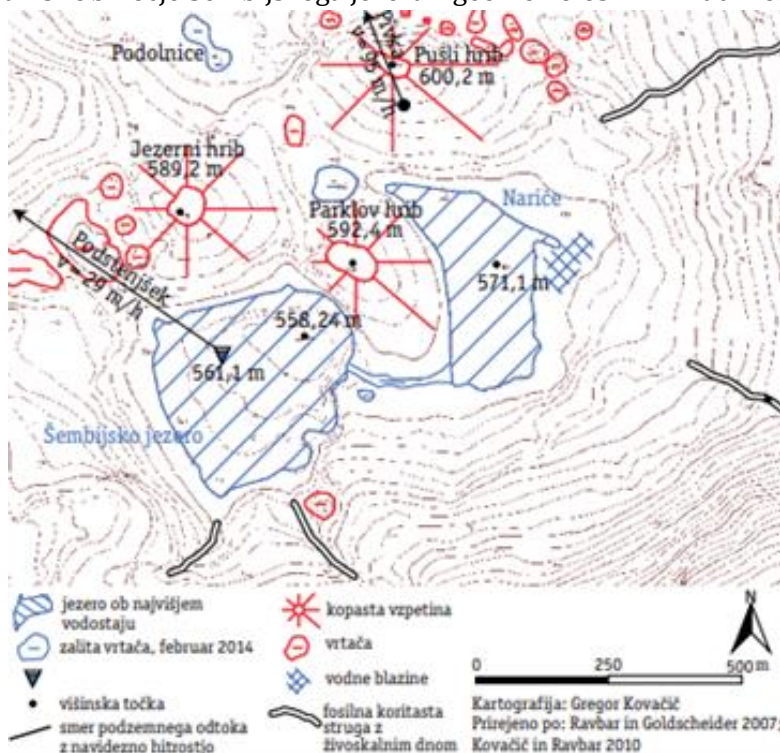
24. Na Japonskem imajo zavarovana območja že od 15. in 16. stoletja. Danes je največji delež površine teh območij namenjen: (1 točka)

- a) blažitvi erozije prsti.
- b) zmanjševanju hitrosti vetra.
- c) blažitvi poplav in suš.

25. Kateri je najverjetnejši oz. poglavitni način polnjenja Šembijskega jezera ob običajnem hidrološkem stanju? (1 točka)

- a) S pritoki skozi skalne razpoke in (eno) estavelo z vodo iz Narič in okolice.
- b) Z jezernico iz Nariške kotanje.
- c) S kraškim izvirom ob robu jezera.

Slika 13: Območje Šembijskega jezera z geomorfološkimi značilnostmi

Vir: Kovačič, G., 2014. Šembijsko presihajoče jezero. Geografski obzornik, 61, 4, str. 13—21.

26. S pomočjo slike 13 zapiši, katero kraško obliko prikazuje znak ▼ in razloži pojem. (2 točki)

a) Ime kraške oblike. _____

b) Razlaga pojma oz. kraške oblike.

